

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2024. január 25. *

„Előzetes döntéshozatal – A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 2005/212/IB kerethatározat – A bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzása – Az 1. cikk harmadik franciabekezdése – Az »elkövetési eszköz« fogalma – A 2. cikk (1) bekezdése – A tagállamok azon kötelezettsége, hogy megtegyék a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy képesek legyenek a bűncselekmények elkövetési eszközeinek elkobzására – Adójegy nélküli, jövedékiadó-köteles termékek illegális szállításához használt jármű”

A C-722/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sofiyski gradski sad (szófiaiai városi bíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2022. november 24-én érkezett, 2022. november 22-i határozatával terjesztett elő

a **Sofiyski gradski sad**

által indított eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: N. Piçarra tanácselnök (előadó), N. Jääskinen és M. Gavalec bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a görög kormány képviselőiben L. Kotroni, A. Magrippi és E. Tsaousi, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőiben B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőiben S. Grünheid és I. Zaloguin, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: bolgár.

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról szóló, 2005. február 24-i 2005/212/IB tanácsi kerethatározat (HL 2005. L 68., 49. o.) 1. cikke harmadik franciabekezdésének és 2. cikkének az értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet egy bűnszervezet egyes, azon tagjai által használt járművek elkobzása tárgyában hivatalból indított eljárás keretében terjesztették elő, akiket adójegy nélküli, jövedékiadó-köteles termékek illegális szállítása miatt jogerősen elítéltek.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2005/212 kerethatározat (1) és (10) preambulumbekzdésének szövege a következő:
„(1) A határokon átnyúló szervezett bűnözés fő indítéka az anyagi haszonszerzés. Következésképpen, az ilyen bűncselekmények megelőzésére és leküzdésére irányuló törekvések akkor lehetnek hatékonyak, ha azok a bűncselekményekből származó jövedelmek felkutatására, biztosítására, lefoglalására és elkobzására összpontosítanak. Ezt azonban – többek között – a tagállamok erre a területre vonatkozó jogszabályai közötti eltérések megnehezítik.
[...]
(10) Ezen kerethatározat célja annak biztosítása, hogy valamennyi tagállam rendelkezzen a bűncselekményekből származó jövedelmek elkobzására vonatkozó hatékony szabályokkal, többek között a szervezett bűnözéssel kapcsolatos jogsértés miatt elítélt személyek által birtokolt eszközök eredetével kapcsolatos bizonyítási teher vonatkozásában. [...]”
- 4 E kerethatározat „Fogalommeghatározások” című 1. cikkének harmadik franciabekezdése a következőképpen rendelkezik:
„E kerethatározat alkalmazásában:
[...]
– »elkövetési eszközök« bármilyen vagyontárgy, amit bűncselekmény vagy bűncselekmények elkövetéséhez bármely módon, részben vagy egészben használtak vagy használni szándékoztak”.

- 5 Ugyanezen kerethatározatnak az „Elkobzás” című 2. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok megteszik a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy képesek legyenek – akár egészben akár részben – az egy évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények elkövetési eszközeinek, illetőleg a bűncselekményekből származó jövedelmeknek, vagy az ilyen jövedelmekkel megegyező értékű vagyonnak az elkobzására.”

- 6 Ugyanezen kerethatározatnak a „Jogorvoslat” című 4. cikkének szövege a következő:

„A tagállamok megteszik az annak biztosításához szükséges lépéseket, hogy a 2. és 3. cikk hatálya alá tartozó intézkedések által érintett érdekelt felek jogaik megőrzése érdekében hatékony jogorvoslati lehetőségekkel rendelkezzenek.”

- 7 A 2005/212 kerethatározatnak a „Védőintézkedések” című 5. cikke előírja:

„E kerethatározat nem érinti az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkében biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek – ideértve különösen az ártatlanság véelmét – tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”

A bolgár jog

- 8 Az 1968. május 1-jei Nakazatelen kodeks (büntetőtörvénykönyv, a DV 1968. április 2-i 26. száma) alapügyre alkalmazandó változata (a DV 2011. augusztus 5-i 60. száma, a továbbiakban: NK) 53. cikke (1) bekezdésének a) pontja a következőképpen rendelkezik:

„A büntetőjogi felelősségtől függetlenül el kell kobozni az állam javára:

- a) az elkövető tulajdonában álló vagyont, amelyeket a szándékos bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak, vagy arra szántak;

[...]”

- 9 Az NK 234. cikkének (1) bekezdésének és (2) bekezdésének 3. pontja értelmében a nagy mennyiségre elkövetett, adójegy nélküli jövedékiadó-köteles termékek illegális bírlalata két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés-büntetéssel, valamint egyes foglalkozásoktól vagy tevékenységektől való eltiltással büntetendő.
- 10 Az NK 321. cikke (2) bekezdésének és (3) bekezdése 2. pontjának megfelelően a haszonszerzési céllal létrejött bűnszervezetben való részvétel három évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 11 Az NK 321. cikke (3) bekezdésének 2. pontja alapján AP-t három év, BP-t és OP-t egy év, PG-t pedig hat hónap szabadságvesztés-büntetésre ítélték, mivel 2011 augusztusa és 2012 júniusa között bűnszervezetben vettek részt, és haszonszerzési céllal az NK 234. cikke szerinti bűncselekményeket követtek el.

- 12 E bünszervezetben AP, BP és GV 2011. augusztus 20-án Bulgáriában nyerges vontatót vásárolt, amelyet OP 2011. augusztus 21-én Görögországban vezetett, és amelyhez OP 2,348 millió bolgár leva (BGN) (hozzávetőleg 1,2 millió euró) értékű, adójegy nélküli cigarettásdobozzal megrakott félpótkocsit csatlakoztatott. OP 2011. augusztus 23-án e járművet Várnába (Bulgária) vezette, ahol a rakományát egy raktárhelyiségben helyezték el. E rakományt a rendőrség 2011. augusztus 24-én lefoglalta. E bűncselekmény miatt az NK 234. cikke (2) bekezdésének 3. pontja alapján AP-t egy év tizenegy hónap, BP-t és OP-t egy év, GV-t pedig négy év szabadságvesztés-büntetésre ítélték.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság, a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság, Bulgária) e körülmények között hivatalból indított eljárást annak eldöntésére, hogy mi történjen a jelen ítélet 11. és 12. pontjában említett, büntetőjogi felelősséget megállapító jogerős ítéletekhez vezető büntetőeljárás során szerzett tárgyi bizonyítékokkal. E bíróság különösen arra vár választ, hogy a nyerges vontatót és a félpótkocsit, amellyel az adójegy nélküli cigarettacsomag-szállítmányt Görögországból Bulgáriába szállították, a 2005/212 kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdése értelmében bűncselekmény „elkövetési eszközöként” használták-e fel.
- 14 Az említett bíróság megjegyzi egyrészt, hogy az alapügyben szóban forgó nemzeti szabályozás bűncselekménynek minősíti az adójegy nélküli jövedékiadó-köteles termékek birtoklását, e termékek szállítását azonban nem. Másrészt rámutat arra, hogy a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) a 2013. december 18-i 2/13. sz. értelmező határozatában megállapította, hogy az a jármű vagy szállítóeszköz, amelyben olyan, adójegy nélküli, jövedékiadó-köteles termékeket találnak, amelyek az NK 234. cikkének hatálya alá tartoznak, nem minősülnek e bűncselekmény elkövetési eszközének, és így nem lehet azokat az NK 53. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján elkobozni.
- 15 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor úgy véli, hogy a birtokban tartás az ilyen termékek felett gyakorolt tényleges jog, és szállításuk e jogkör megnyilvánulása. Következésképpen álláspontja szerint az alapügyben szóban forgó nyerges vontatót és félpótkocsit azon bűncselekmény „elkövetési eszközöként” használták, amelynek az adójegy nélküli cigarettásdobozok „jelentős mennyiségének” birtoklása minősül.
- 16 Ilyen körülmények között a Sofiyski gradski sad (szófiai városi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:
- „Összeegyeztethető-e 2005/212 kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkével a nemzeti jog olyan értelmezése, amely szerint nem foglalható le elkövetési eszközként egy olyan tehergépkocsi (nyerges vontató és félpótkocsi), amelyet egy bünszervezet tagjai nagy mennyiségű, adójegy nélküli jövedékiadó-köteles termék (cigaretta) bírlalatára és szállítására használtak?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 17 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2005/212 kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdését és 2. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az adójegy nélküli, jövedékiadó-köteles termékek illegális szállításához használt jármű bűncselekmény „elkövetési eszközének” minősül.

- 18 A 2005/212 kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdése értelmében az „elkövetési eszköz” fogalma kiterjed „bármilyen vagyontárgy[ra], amit bűncselekmény vagy bűncselekmények elkövetéséhez bármely módon, részben vagy egészben használtak vagy használni szándékoztak”.
- 19 A kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése kötelezi a tagállamokat, hogy megtegyék a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy képesek legyenek – akár egészben, akár részben – az egy évet meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények elkövetési eszközeinek, illetőleg a bűncselekményekből származó jövedelmeknek, vagy az ilyen jövedelmekkel megegyező értékű vagyonnak az elkobzására.
- 20 E rendelkezésekből, így különösen a „bármilyen vagyontárgy” és a „bármely módon” kifejezésekből az következik, hogy amennyiben a tárgyat az e kerethatározat hatálya alá tartozó bűncselekmény elkövetésére használták vagy használni szándékozták, az e bűncselekmény „elkövetési eszközének” minősül.
- 21 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó, az NK 234. cikke (2) bekezdésének 3. pontja szerinti bűncselekmény, vagyis az adójegy nélküli, jövedékiadó-köteles termékek jelentős mennyiségének birtoklása két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében e bűncselekmény tehát a 2005/212 kerethatározat 2. cikkének (1) bekezdése értelmében e kerethatározat hatálya alá tarthat.
- 22 Következésképpen, amennyiben a járművet „bármely módon” ilyen bűncselekmény elkövetéséhez használták, e jármű az e kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdése értelmében vett „elkövetési eszköz” fogalma alá tartozik, anélkül hogy különbséget kellene tenni aszerint, hogy az említett járművet az érintett bűncselekmény tárgyát képező termékek szállítóeszközeként, vagy birtokban tartásának vagy tárolásának eszközeként használták-e.
- 23 Az előterjesztő bíróság kérdéseire tekintettek ki kell emelni, hogy a kerethatározatok – így a 2005/212 kerethatározat – kötelező jellege miatt többek között a nemzeti bíróságok kötelesek a nemzeti jogot a lehető leginkább az érintett kerethatározat szövege és célja fényében értelmezni. E kötelezettség az EUM-Szerződés rendszeréből következik, amennyiben lehetővé teszi a nemzeti bíróságoknak, hogy az előttük folyamatban lévő ügyek elbírálása során hatáskörüknek megfelelően biztosítsák az uniós jog teljes érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 2005. június 16-i Pupino ítélet, C-105/03, EU:C:2005:386, 43. pont; 2017. június 29-i Popławski ítélet, C-579/15, EU:C:2017:503, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 24 Az joggal összhangban álló értelmezés elve azonban megköveteli, hogy a nemzeti bíróság a teljes nemzeti jogot figyelembe véve mérlegelje, alkalmazható-e úgy a nemzeti jog, hogy ne vezessen a kerethatározatban előírttal ellentétes eredményre. Ez az elv azonban nem szolgálhat a nemzeti jog *contra legem* értelmezésének alapjául (lásd ebben az értelemben: 2005. június 16-i Pupino ítélet, C-105/03, EU:C:2005:386, 47. pont; 2016. november 8-i Ognyanov ítélet, C-554/14, EU:C:2016:835, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 A nemzeti bíróság azon kötelezettségének ugyanis, miszerint nemzeti joga irányadó szabályainak értelmezésekor és alkalmazásakor a kerethatározat tartalmát figyelembe kell vennie, a jog általános elvei, így különösen a jogbiztonság elve és a visszaható hatály tilalma képezik a korlátait. Ezekkel az elvekkel ellentétes, ha az említett kötelezettség – a kerethatározat alapján, a tagállamban a végrehajtása érdekében elfogadott törvénytől függetlenül – a jogsértő személyek

büntetőjogi felelősségének kimondását vagy súlyosítását eredményezné (lásd ebben az értelemben: 2005. június 16-i Pupino ítélet, C-105/03, EU:C:2005:386, 44. és 45. pont; 2019. június 24-i Ognypopławskianov ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 26 Az uniós joggal összhangban álló értelmezés kötelezettsége e fenntartások mellett arra kötelezi a nemzeti bíróságokat, hogy saját hatáskörüknél fogva mellőzzék a magasabb szintű bíróság által elfogadott bármely olyan értelmezés alkalmazását, amely a nemzeti jog értelmében kötelező lenne számukra, ha ez az értelmezés nem egyeztethető össze az érintett kerethatározattal. Ennélfogva a nemzeti bíróság nem állapíthatja meg érvényesen, hogy a nemzeti rendelkezés uniós joggal összhangban álló értelmezése már önmagában is lehetetlen, mert ezt a rendelkezést egy magasabb szintű bíróság állandó jelleggel az uniós joggal összhangban nem álló módon értelmezte és alkalmazta (lásd ebben az értelemben: 2019. június 24-i Popławski ítélet, C-573/17, EU:C:2019:530, 78. és 79. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy egyrészt a 2005/212 kerethatározatnak az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát képező rendelkezései nem az esetleges elkobzási intézkedéssel érintett személyek büntetőjogi felelősségének terjedelmére vonatkoznak, másrészt pedig az NK 53. cikkének (1) bekezdése értelmében a bűncselekmény elkövetésére szolgáló eszközöket az állam javára „bűnfelelősségtől függetlenül” el kell kobozni.
- 28 Ezenkívül, a 2005/212 kerethatározat 5. cikkének megfelelően az alapügyben történő esetleges elkobzásra vonatkozó valamennyi határozatnak tiszteletben kell tartania az alapvető jogokat, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 17. cikkének (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogot. Az ilyen elkobzás nem sértheti jóhiszemű harmadik személy tulajdonhoz való jogát, aki nem tudta és nem is tudhatta, hogy vagyontárgyát bűncselekmény elkövetésére használták fel (lásd ebben az értelemben: 2021. január 14-i Okrazhna prokuratura – Haskovo és Apelativna prokuratura – Plovdiv ítélet, C-393/19, ECLI:EU:C:2021:8, 55. pont).
- 29 Egyébiránt a 2005/212 kerethatározatnak az Alapjogi Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikke előírja a tagállamok számára, hogy biztosítsák, hogy az elkobzási intézkedés által érintett személyek jogaik védelme érdekében hatékony jogorvoslati lehetőségekkel rendelkezzenek. Ezek a személyek nemcsak a bűncselekmény miatt elítélt személyek, hanem olyan harmadik személyek is, akiknek a tulajdonát érinti ez az intézkedés (lásd ebben az értelemben: 2021. január 14-i Okrazhna prokuratura – Haskovo et Apelativna prokuratura – Plovdiv ítélet, C-393/19, EU:C:2021:8, 60., 61. és 63. pont).
- 30 A fenti indokok összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2005/212 kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdését és 2. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az adójegy nélküli, jövedékiadó-köteles termékek illegális szállításához használt jármű bűncselekmény „elkövetési eszközének” minősül.

A költségekről

- 31 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A bűncselekményből származó jövedelmek, vagyon és az elkövetéshez használt eszközök elkobzásáról szóló, 2005. február 24-i 2005/212/IB tanácsi kerethatározat 1. cikkének harmadik franciabekezdését és 2. cikkét

a következőképpen kell értelmezni:

az adójegy nélküli, jövedékiadó-köteles termékek illegális szállításához használt jármű bűncselekmény „elkövetési eszközének” minősül.

Aláírások